

Laat het een zwarte dag zijn

Tot gistermiddag 14:00 uur was ik bezig met het schrijven van een vier pagina's tellende brief aan Geert Wilders. Een brief waarin ik een gedachte-experiment uitvoerde. Ik wilde kijken of het mogelijk was om Geert Wilders te begrijpen wanneer hij de gehele Nederlandse culturele sector wegzet als linkse hobbyisten en 200 miljoen euro op ons wil bezuinigen. Iets wat vele culturele instellingen de kop zal kosten. Om eerlijk te zijn, ik ging bijna denken dat hij gelijk had. Ik had goede argumenten voor Geert Wilders geschreven. Waardoor ik in dezelfde brief een vlammend betoog schreef gericht aan de gehele culturele sector. Een betoog waarin ik opriep terug te keren naar vragen omtrent ons bestaansrecht. Om eenieder (en dus ook mijzelf) te bevragen over het waarom van kunst. Of er een belang is. Want nu alles op losse schroeven staat, kan ik niet anders dan terug keren naar existentiële vragen en dat zou in mijn ogen eenieder in de culturele sector moeten doen. Ik eindigde de brief met een messcherpe metafoor voor het belang van de kunsten.

Tot gistermiddag 14:00 uur was het nog geen feit dat de coalitie VVD, CDA met gedoogsteun van PVV daadwerkelijk haar definitieve vorm krijgt. (Terzijde: ik zocht op wat de letterlijke betekenis van gedogen is: 'oogluikend toelaten wat eigenlijk onwettig is.') En alleen onder die voorwaarde was het mogelijk om een gedachte-experiment uit te voeren.

Nu is het 1:41 uur en is de rode loper voor de nieuwe coalitie alweer bijna 12 uur geleden uitgerold. En wanneer feiten zich aandienen is het klaar met de gedachte-experimenten. Is het klaar met de suggesties en dient de keiharde realiteit zich aan. Nederland heeft zijn principes opzij gezet. Nederland krijgt een kabinet dat een boerkaverbod (en gelukkig kent mijn spellingscontrole dit woord nog altijd niet) wil invoeren. Een kabinet dat een religie verwacht met een ideologie. En ja ik spreek nu ook de VVD, het CDA en al hun stemmers erop aan, zij zijn nu eenmaal met de PVV gaan samenwerken en zullen de verantwoordelijkheid daarvoor moeten dragen. Een kabinet dat religie verwacht met extremisme. En het meest verontrustende: een kabinet dat een deel van de Nederlandse bevolking een identiteit aanmeet die ze niet verdient. Dit maakt mij angstig, angstig voor wat die identiteitsvorming zal opleveren.

Maar wat moet ik nu? Mijn brief aan Geert Wilders doet er niet meer toe, omdat de feiten harder zijn dan het gedachte-experiment. Ik ben gevraagd door het Vlaams-Nederlands Huis deBuren om een opiniërend stuk te schrijven en dit op 26 oktober in HETPALEIS in Antwerpen voor te dragen. En omdat ik theatermaker ben, maar bovenal betrokken bij wat er in de wereld gebeurt, wilde ik mijzelf en de kunstensector op zijn verantwoordelijkheden wijzen. Op ons maatschappelijk belang. Op het gevaar dat we door ons eigen toedoen ons bestaansrecht hebben verloren. Maar dat voelt nu ongepast. Moet ik nu een oproep schrijven tot protest tegen dit kabinet? Maar wie ben ik om tot protest op te roepen en welk protest dan? Moet ik nu gewoon theater blijven maken of moet ik de straat op gaan?

Tussen 14:00 uur gistermiddag en nu is er heel veel gebeurd. Naast alle verwarring, verdriet en twijfels die er bij mij zijn ontstaan na het nieuws van gistermiddag heb ik hierover vele gesprekken gevoerd met al mijn collega's. Ik heb een voorstelling gespeeld in Maastricht. Een voorstelling die opnieuw heel veel heeft losgemaakt bij mijn publiek, op emotioneel én intellectueel vlak. Een voorstelling die dat heeft veroorzaakt en vragen heeft opgeworpen. En hoewel de voorstelling niet direct ingaat op de actualiteiten van gisterenmiddag kreeg ik na afloop de reactie van een meisje dat de voorstelling zeer actueel is sinds gisteren. Ze bedankte

me voor de voorstelling en zei dat ze gedachtevoer had voor de komende dagen. Is dat nu voldoende? Dit was weer een klein en select groepje mensen die het toch wel met elkaar eens zijn.

Moeten de kunsten en ik blijven doen waar we goed in zijn? Waar wij goed in zijn, is mensen nieuwe perspectieven op het leven tonen. Wij vertellen verhalen die nieuwe ideeën op de wereld kunnen geven. Wij kunnen vragen stellen. We kunnen veroorzaken en de wereld veranderen. Maar moet dat nu? Moeten we nu niet gaan protesteren en al onze nuance en poëzie laten varen? En dan niet protesteren omdat er 200 miljoen bezuinigd gaat worden op de kunsten, nee, er zijn nu onderwerpen die veel meer aandacht vragen. Ik zou het zelfs ontzettend arrogant vinden als ik nu voor ons eigen bestaansrecht ga prediken. Een bestaansrecht dat überhaupt bevestigd moet worden. Op principieel vlak doet die 200 miljoen euro er voor mij nu totaal niet toe. De komende vier jaar komt het bestaansrecht van een complete bevolkingsgroep in gevaar. Dat is nu een wezenlijk probleem. En laten we daar nu eens kunst over maken of tegen protesteren. Als ik al zou protesteren dan vanuit het oergevoel dat ik principieel tegen Geert Wilders en zijn gedachtegoed ben. Omdat ik heel erg hard 'NEE' wil schreeuwen op het Binnenhof in Den Haag. Maar is dat effectief?

Ik heb één concrete suggestie. Laat alle Nederlandse kranten een voorbeeld nemen aan de Vlaamse krant *De Morgen* en allemaal een zwarte voorpagina publiceren. Om de zwarte dagen die Nederland tegemoet gaan te symboliseren. Mijn brief aan Geert Wilders en deze tekst mogen daarvoor zeker geofferd worden.

Laat het een zwarte dag zijn!

Ilay den Boer – Theatermaker.